N°. 217.

1837.

BREDASCHE COURANT.

Staat-, Letterkundig- en Wetenschappelijk Nieuws-Blad.

Woensdag 13 September.



PUBLICATIE.

BURGEMEESTER EN WETHOUDERS DER STAD *BREDA*, brengen bij deze ter kennisse der Ingezetenen, dat in den loop dezer maand, door de Heeren Opper-Brandmeesters, vergezeld door den Kommissaris van Policie en den Stads-Architect, zal worden gedaan, eene generale BRANDSCHOUWING, waarbij naauwkeurig zal worden gelet of de Stookplaatsen behoorlijk zijn gezuiverd, en of alle Brand- en andere ligt vuurvattende Stoffen op eenen genoegzamen afstand van de Schoorsteenen en verdere Stookplaatsen zijn verwijderd en geborgen. Met uitnoodiging om gemelde Opper-Brandmeesters in hunne te doen inspectie geenszins te belemmeren en met waarschuwing voorts, dat allen en een iegelijk, zonder onderscheid, die zullen worden bevonden te zijn in contraventie van het Reglement op het weren van brand, zullen worden beboet en gestraft, overeenkomstig de bepalingen, tegen de overtreders gestatueerd.

Breda, den 12. *September* 1837.

DE ROY, vt.

Ter ordonnantie van dezelven;

De Secretaris der Stad,

H. W. SCHAUIKES.

Frankrijk.

PARIJS, den 10den September.

Te St. Quentin, alwaar den 16den dezer de hertog en hertogin *van Orleans* verwacht worden, maakt men buitengewone aanstalten tot derzelver ontvangst.

— Omtrent het kamp van Compiegne (hetwelk, zoo als gebleken is, niet ten gevolge van het besluit wegens den togt van Constantine is opgebroken) verneemt men, dat hetzelve, even als verleden jaar, door twee divisien infanterie en eene divisie kavalerie, met de tot dezelve behoorende artillerie, pontonniers en sapeurs, betrokken is. Het kamp is in twee afdeelingen verdeeld, waarvan de eene den naam van: »kamp *van Orleans*," de andere dien van: »kamp *van Nemours*" draagt. Het eerste dier kampen, welke beiden onder het opperbevel van den hertog *van Orleans* staan, wordt gekommandeerd door den luitenant-generaal *Achard* en is gelegen ter regter zijde van de op eene zachte helling gebouwde stad Compiegne, voor zich hebbende de rivier de Oise, achter zich den grooten weg van Soissons en het bosch. Omstreeks het centrum van dit kamp is eene schipbrug over de rivier geslagen, waardoor men gemeenschap heeft met de hoogten van Marigny, waar de manoeuvers plaats hebben. — Het tweede kamp, door den luitenant-generaal *Schramm* gekommandeerd, en waarin de hertog *van Nemours* voor zijn vertrek een brigade-kommando voerde, ligt aan de linker zijde van Compiegne, het bosch in den rug en den straatweg naar Parijs benevens de rivier voor zich hebbende; even als het andere kamp heeft ook dit eene brug om zich naar de plaats der manoeuvers te begeven. De divisie kavalerie, die niet gekampeerd, maar in de dorpen gelegerd is welke de vlakte van Marigny omzoomen, wordt door den luitenant-generaal *Dejaen* gekommandeerd. Het aantal der te Compiegne en omstreken vereenigde troepen beloopt in het geheel 15,000 man en dus omstreeks 7000 minder dan verleden jaar. Het weder is in het eerst zeer ongunstig geweest en heeft den soldaten grootelijks gehinderd in het opstellen van het kamp; thans evenwel heerscht er veel leven, en wacht men er met ongeduld de aankomst des konings.

— Men verneemt dat de groot-zegelbewaarder, minister van justitie, zich gisteren naar St. Cloud heeft begeven, om de bevelen des Konings te vragen betrekkelijk het mandement van den Aartsbisschop van Parijs; en dat Z. M. gelast zou hebben hetzelve aan den staatsraad over te leggen.

Het blijkt thans dat de heer *de Quelen* ongemeen veel haast bij de uitvaardiging van zijn mandement heeft aan den dag gelegd, daar hij den dag vóór de verschijning van hetzelve pas van eene reis door Bourgogne in de hoofdstad teruggekomen was.

— De graaf *Sebastiani*, onze gezant bij het hof van St. James, bevindt zich nog in deze hoofdstad. Het zeggen was, dat hij een verlof had bekomen tot het gebruiken der baden in het zuiden van Frankrijk; maar het is gebleken dat dit het oogmerk van zijne komst niet geweest is. Sommigen meenen thans dat de graaf, in geene te beste verstandhouding met Lord *Palmerston* staande, herwaarts gekomen is om den val van het ministerie *Melbourne*, dien hij vrij zeker achtte, af te wachten, alvorens op zijn post terug te keeren, en in geval het bestaande engelsche ministerie de meerderheid in het nieuw te openen Parlement mogt verkrijgen, zijn ontslag te vragen.

— De maarschalk *Gérard* wordt dezer dagen van zijne reis door Duitschland te Parijs terugverwacht.

— De spoorweg naar St. Germain trekt tot dus verre een overgroot getal bezoekers. Op onderscheidene dagen der laatste week heeft de kompagnieschap eene ontvangst van 30,000 fr. gehad; en van den eersten dag der opening van den weg tot op heden, wordt de ontvangst op 800,000 fr. begroot. De kompagnieschap is bij hare berekening, tijdens het maken harer statuten, van den grondslag uitgegaan, dat de spoorweg voortdurend door 3000 reizigers daags zou bezocht worden, en zich in staat geacht om alsdan aan de aandeelhouders een redelijk dividend aan te bieden. In hoe verre die berekening op den duur bevestigd zal worden, zal de tijd moeten leeren. Bij de sterke zucht voor nieuwigheden, den Parijzenaars eigen, is het, althans in het belang dier kompagnieschap, niet te hopen dat het plan van zekeren Engelschman, *Coppett*, verwezenlijkt moge worden, die niets minder op het oog heeft dan om eene brug tusschen Douvres en Calais aan te leggen, en de pilaren zijner brug op ontzaggelijke steenstukken, waarmede hij het kanaal zou bevloeren, te doen rusten, of om, bij het mislukken van zijn plan, een tunnel op die plaats te vervaardigen. Bij de verwezenlijking van een dergelijk reusachtig plan, of welligt van een minder grootsch ontwerp, zou de kompagnieschap van den spoorweg St. Germain zich wel eens in hare berekening bedrogen kunnen vinden!

— Nopens het voor Tunis liggende fransche eskader, verneemt men niets naders dat van eenig belang is; wel heeft men brieven tot den 29sten, van die reede geschreven, ontvangen, maar deze doen niets anders zien dan dat onze vaartuigen geheel strijdvaardig liggen en de equipagien hunne strijdlust naauwelijks kunnen intoomen. Deze laatste was in volle gemeenschap met den wal. De admiraal *Gallois* waren den 29sten naar de stad gegaan, om met den beij en den franschen consul te beraadslagen. Het eskader, uit drie linieschepen, de brik *Palinure* en de stoombooten de *Tartaar*, en de *Chimère* bestaande, was nog met eene goelet en eene brik versterkt geworden en had op eenen kleineren afstand van het kasteel, dat den ingang der Goaletta bestrijkt, post gevat.

— Men leest in den *Toulonnais*:

» De divisie bestemd voor de ophanden zijnde onderneming tegen Constantine zal bestaan uit 15,000 man, 6 batterijen artillerie en 8 kompagnien sapeurs. Op dit oogenblik zijn meer dan 10,000 te Bona of in de kampen vereenigd; de paarden en muilezels voor de artillerie bestemd en eene groote hoeveelheid krijgsmaterieel, uit Frankrijk overgevoerd, zijn ontscheept. Men wacht om te vertrekken slechts op de aankomst van twee regimenten van de divisie der oostelijke Pyreneën en op den Prins, van wiens vertrek naar Afrika den generaal *Damremont* kennis is gegeven. Onder de bevelen van dezen aanvoerder der onderneming, zullen staan de maréchals de camp en brigade-kommandanten *Tresel* en *Rhulières*. De generaal *Perregaux* staat aan het hoofd van den generalen staf."

— Het regerings-dagblad spreekt heden de door hetzelve medegedeelde portugesche tijdingen tegen, door middel van de onderstaande depeche:

» Bayonne, 9 Sept. 4½ ure.

» De onderprefect van Bayonne aan den minister van binnenlandsche zaken.

» De dagbladen van Madrid van den 4den logenstraffen het berigt van den intogt der chartisten te Lissabon, die door de bladen van den 2den en den 3den aangekondigd was.

» Gisteren hebben de christinos der linie van Hernani zich van Urmeta en Andoain meester gemaakt."

Behalve deze depeche, heeft de telegraaf heden ook nog het volgende berigt bij de regering aangebragt:

» Bayonne, 9 September.

» Alles is te Pampeluna geschikt; de troepen van weêrszijden hebben den generaal *Cabrera* als onder-koning en den kolonel *Pina* als gouverneur erkend.

» Den 7den moest er eene algemeene wapenschouwing plaats hebben en het oude garnisoen de stad binnen komen. Het andere heeft kwijtschelding van straf erlangd.

» *Espartero* en *Oraa* waren den 4den te Pozondon, don *Carlos* achtervolgende, die te Orihuela stond; den vorigen dag hadden zij zijne achterhoede achterhaald."

Vermoedelijk zal in de opgave der namen, in deze laatste depeche voorkomende, een misverstand plaats hebben, en men in plaats van *Cabrera*, den naam: *Carondelet* moeten lezen, welke generaal onlangs door het bestuur te Madrid tot onder-koning van Navarre benoemd is, in welke hoedanigheid hij thans door de oproerlingen erkend schijnt te zijn geworden.

Men heeft omtrent de krijgsverrigtingen in Spanje, evenzeer als uit Madrid, heden geene nadere tijdingen ontvangen, dan die in de bovenstaande depeche zijn vervat. — De *Sentinelle* van Bajonne van den 5den September, deelt een brief mede, door een der officieren van het fransche vreemdelingen-legioen uit Villalba, bij Pampelona, geschreven en van den 1sten gedagteekend, ten doel hebben om de onzijdigheid aan te toonen welke dit legioen, waarvan hij den toestand somber kleurt, bij de bedroevende oproertooneelen te Pampeluna heeft in het oog gehouden, in weerwil dat zelfs twee van deszelfs officieren door de muitelingen vermoord waren. De schrijver ontveinst zich echter den moeijelijken toestand van het legioen niet: »Wat staat thans aan hetzelve te doen, zegt hij, thans nu het zich tusschen de christinische opstandelingen en de karlisten geplaatst ziet. Moet het bevelen van Madrid afwachten, van waar geen bevelen meer komen, of die van den gouverneur *Martin Iriarte*, die zich te Artajona bevindt en met wien alle gemeenschap is afgesneden, of van de junta van Navarre? Wat rigt het heden uit? wat morgen? Niemand weet het; maar dat men zich niet verwondere van, na zoo vele gevechten, zoo veel ellende en ontberingen, de overblijfselen van het legioen plotseling op de grenzen van Frankrijk te zien verschijnen, om eene schuilplaats en bescherming te vragen."

— Het *Journal des Debats* geeft heden nog eenige berigten uit Madrid, die het uit zijne correspondentie van den 2den put, doch welke niet veel meer behelzen dan hetgeen gisteren reeds werd medegedeeld.

In de Madridsche dagbladen vindt men verscheidene stukken die opmerking verdienen. Daaronder bekleedt eene eerste plaats den langen brief, door *Espartero* tegen *Mendizabal* en *Seoane* gerigt, welke thans in zijn geheel het licht ziet. De heer de *Mendizabal* moet een alleronbeduidendst antwoord op dien brief hebben gegeven. — Vervolgens het antwoord der koningin-regentes op het adres door de cortes den 25sten haar aangeboden, en waarin zij vooral zich hoogelijk over de teugelloosheid des legers beklaagt. Hiertegen wordt in een derde stuk, eene circulaire van den minister van oorlog, *San Miguel*, insgelijks sterk uitgeweid, en gezegd dat men de meeste krachten zal te werk stellen om de orde te handhaven.

El Mundo berigt dat de generaal *Rodill* zou zijn vermoord.

— Heden, uit hoofde van den Zondag, geene beurs-notering.

Duitschland.

FRANKFORT, den 9den September

Russische bladen berigten, dat Z. M. Keizer *Nikolaas* op zijne reis naar Woznesensk, na te Dunaburg het arsenaal en verdere inrigtingen bezocht en over de troepen van de tweede divisie infanterie wapenschouwing gehouden te hebben, den 16den Augustus naar Kowno, in Polen, vertrokken was. Aldaar had dezelve tot den 21sten vertoefd, in bijzijn van den veldmaarschalk vorst *Paskewitz*, de troepen der 1ste divisie infanterie in oogenschouw genomen en derzelver groote wapenoefeningen bijgewoond, en daarop de reis naar Wilna voortgezet, welke stad bij zijne aankomst prachtig verlicht was; terwijl men er hem met geestdrift heeft ontvangen.

— Volgens de jongste opgave der Pruissische Staats-Courant, waren van den 5den tot den 6den dezer te Berlijn 70 personen door de cholera aangetast en 32 daaraan overleden. Hoewel alzoo de ziekte te Berlijn eerder schijnt te verminderen dan toe te nemen, heeft toch de regering dienstig geacht den 5den een aantal commissien in te stellen, om voor de verpleging der zieken en herstellenden, alsmede voor de inachtneming der noodige behoedmiddelen, zorg te dragen. In Maagdenburg heeft de cholera zich thans ook vertoond.

— In het dorp Biere, district Maagdenburg, is den 26sten Augustus een hevige brand uitgebroken, waardoor negen en tachtig woonhuizen en tweehonderd drie en zestig gevulde schuren in de asch zijn gelegd, terwijl één mensch daarbij het leven heeft verloren. Z. M. de Koning van Pruissen heeft dadelijk het voorbeeld gegeven om de ongelukkigen te hulp te komen, hetwelk door vele bewoners der omliggende plaatsen is nagevolgd.

— Door den Zwitserschen Landdag is in de zitting van den 1sten dezer, besloten, dat het kanton Schwijz tot de dadelijke betaling van den eersten termijn van de kosten der bezetting door bondstroepen verpligt is, en dat, bij verdere vertraging der voldoening daarvan, ook het binnenland van dat kanton door die troepen bezet zal worden, welk laatste besluit echter door de Afgevaardigden van vijf kantons aan de goedkeuring hunner Regeringen is onderworpen.

— De aartshertog *Stephanus*, zoon van den Aartshertog Palatijn, is te Coblentz, gedurende de manoeuvres der artillerie en pionniers, bij het springen van eene mijn, door een steen aan het hoofd getroffen en ligt gekwetst geworden.

— Uit Weenen wordt het gerucht tegengesproken, dat het bezoek, door den hertog van *Bordeaux* in die residentie afgelegd, een staatkundig doel gehad zou hebben.

Zoo omtrent het afnemen der cholera, als omtrent den openbaren geest der inwoners, luiden de jongste berigten uit Napels gunstig. De pogingen van eenige kwalijkgezinden waren door de krachtige maatregelen der regering, en vooral door de rustige houding des Konings, verijdeld geworden. Het schijnt zich te bevestigen dat eenige woelgeesten het plan gevormd hadden den Koning van het leven te berooven, die zich daardoor echter niet heeft laten wederhouden van zich bij voortduring aan het volk te vertoonen, ofschoon eenige maatregelen van voorzorg in en nabij het paleis genomen waren.

— Rome heeft, sedert er de cholera heerscht, een zeer somber aanzien, daar alle aanzienlijken, en ook velen uit den burgerstand, zich van allen omgang met hunne medeburgers onthouden, en niemand bij zich toelaten dan die zich eerst aan eene beroking met chloor-gas heeft onderworpen. Ook waren alle scholen en geregtshoven gesloten. Desniettegenstaande bleef de sterfte groot en werden zelfs de afgezonderde nonnenkloosters niet verschoond. De ijver der geestelijken was loffelijk, doch onder de geneesheeren werden er enkelen gevonden, die geene cholerakranken bezoeken wilden, waarom de regering had afgekondigd, dat dezodanigen in het vervolg hunne praktijk niet meer zullen mogen uitoefenen.

Nederlanden.

BREDA, den 12den September.

Men schrijft uit 's Gravenhage van gisteren:

» Z. K. H. de Prins *van Oranje* is heden ochtend uit het hoofdkwartier in deze residentie aangekomen, en vertrekt, zoo men verneemt, dezen avond naar de provincie Zeeland.

» Laatstleden vrijdag is er groot diner geweest bij Zijne Excell. den heer secretaris van staat.

» Gisteren is de heer secretaris-generaal van het ministerie van financien voor eenigen tijd van hier naar Zeeland vertrokken."

— Z. K. H. de erfprins *van Oranje* is den 6den dezer te Bonn aangekomen, en heeft den volgenden morgen zijne reis voortgezet.

— Z. M. heeft den heer *Buddenbrock*, adjudant van Z. K. H. Prins *Albert* van Pruissen, benoemd tot ridder der orde van den Nederlandschen Leeuw.

— Eervol ontslag is verleend aan den 1sten luitenant van de afdeeling grenadiers, *J. G. A.* baron *Sirtema van Grovestins*, en is hij tevens benoemd tot adjudant der koninklijke paleizen, met toekenning van den titulairen rang van kapitein.

— Zijne Majesteit de Koning heeft bewilligd dat in de colonie Veenhuizen eene katoenspinnerij en weverij, door middel van stoomwerktuigen, zal worden opgerigt. Men vleit zich dat deze belangstelling van regerings-wege eene nieuwe bron zal openen voor de welvaart dier colonie.

— Eene harddraverij, welke den 6den dezer te Delft bij den kastelein *P. Berkhout* is gehouden, is in de beste orde afgeloopen; de beide uitgeloofde prijzen, des voormiddags twee fraai bewerkte hoofdstellen en des namiddags een zilveren vuurkomfoor, zijn behaald door het paard *Nooit gedacht*, toebehoorende aan den heer *J. D. Florijn*, te Rotterdam, en bereden door den heer *E. van Vliet*.

— Aan den Helder heeft, den 8sten dezer, het overbrengen der Wet en de inwijding van het nieuw Israelitisch kerkgebouw, met de meeste plegtigheid plaats gehad.

In de Londensche bladen van 9 September leest men nog, dat de krooning van koningin *Victoria* in Mei van het volgende jaar zal plaats hebben, en dat talrijke vorstelijke personen tot bijwoning dier plegtigheid zullen worden uitgenoodigd.

— Op aanzoek van de protestantsche ingezetenen van het graafschap Sligo was eene kleine versterking van politie-agenten uit Dublin derwaarts gezonden, om personen en bezittingen tegen de ontevredenen te beveiligen. De Onderkoning had eene premie van vijftig ponden sterling uitgeloofd, aan hen, die de moordenaars van *Allen* en *Mac Kenzie* kunnen opsporen en aanbrengen.

— Een paar dagen geleden had er een oproer onder de visschers van het eiland Jersey plaats gehad, ter zake van de benoeming van een opzigter over de oestervisscherij. Verscheiden personen waren daarbij zwaar gekwetst geworden.

172ste Koninklijke Nederlandsche Loterij.

TWEEDE KLASSE.

1ste trekking: N°. 22505, een premie van *f* 1000; N°. 7444 een prijs van *f* 7500; N°. 4134, *f* 1500; N°. 17830, *f* 2500.

2de —— N°. 10675 een prijs van *f* 1000.

Ter AMSTERDAMSCHE BEURS van gisteren (11 *September*) werden de volgende fondsen verhandeld: Werkel. Schuld $2\frac{1}{2}$ pCt. $52\frac{1}{2}$, $\frac{7}{16}$, $\frac{1}{2}$; dito 5 pCt. $100\frac{13}{16}$, $\frac{7}{8}$; Kansb. $22\frac{3}{8}$; Amort.-Synd. $4\frac{1}{2}$ pCt. $93\frac{1}{4}$, $93\frac{3}{8}$; dito $3\frac{1}{2}$ pCt. $75\frac{1}{4}$, $\frac{1}{8}$; Handelm. $154\frac{1}{2}$, 152, 154; dito 5 pCt. $98\frac{9}{16}$; Ard. van 85 £ $18\frac{3}{4}$, $\frac{3}{8}$; Col. $19\frac{1}{4}$, $\frac{3}{8}$.

*** Getrouwd:

Mr. J. VAN DER HOUVEN VAN ANCKEREN,

EN

E C. F. R. W. PELS RIJCKEN.

BREDA, 12 September 1837.

*** *Breda*, 12 *September* 1837. Alhier is gevierd de 50JARIGE TROUWDAG van den Wel-Edelen Gestrengen Heer G. C. WEISSENBRUCH, Gepensioneerd Majoor, en Vrouwe J. H. WEISSENBRUCH, Geboren VAN POLANEN, alsmede haar Ed. 74STE GEBOORTEDAG.

Te Breda, bij BROESE EN COMP., Boekdrukkers en Boekverkoopers.